

اکرم نیک شعار
کارشناس مرکز تربیت معلم
نسیبه

نقش ورزش در توسعه‌ی صلح جهانی

دوره‌ی هشتم // شماره‌ی ۲
بهار ۱۳۸۷ // ۵۰

دانش آموزانی که از نظر جسمی فعال هستند، نتایج بهتری را، نه تنها در ورزش، بلکه در همه‌ی درس‌های دیگر خود نشان داده‌اند. ورزش صبر و تحمل، و درک و فهم را ارتقا می‌بخشد. مسابقات ورزشی از سطوح ابتدایی گرفته تا سطوح بین‌المللی و جهانی، به از بین بردن جهالت و نادانی در زمینه‌ی تبعیض نژادی و ترویج روح مساوات و برابری کمک می‌کند. ادولف اوگی می‌گوید: «ما مصمم هستیم، نظریه‌ی ورزش بهترین مدرسه را پی‌ریزی کنیم.» به نظر او، هر دختر و پسر باید از فرصت مشارکت در فعالیت‌های ورزشی مدرسه برخوردار شود. به اعتقاد او، در هزاره‌ی سوم فقط از این رهگذر است که می‌توان نسلی شایسته و باصلاحیت تربیت کرد تا

جست. ارزش آموزش ورزش باید شناخته شود و همه باید به نگرش انکارناپذیر در مورد لزوم اهمیت ورزش و تربیت بدنی در همه‌ی نظام‌های آموزشی دست پیدا کنیم.» بنابر مفاد بیانیه‌ی بین‌المللی تربیت بدنی و ورزش که توسط «یونسکو» در سال ۱۹۷۸ صادر شد، تمرین و فعالیت‌های ورزشی برای همه‌ی سنین اعم از کودکان، نوجوانان، بزرگسالان و کهنسالان امری لازم و حیاتی است. اگر ورزش در دوران ابتدایی زندگی نادیده گرفته شود، امید کمی به ایجاد عادت به ورزش در سال‌های بعدی زندگی وجود دارد. ضمناً، به لحاظ تأثیر ورزش در رشد و توسعه‌ی جسم و روح، می‌باید به عنوان بخش بسیار حیاتی در آموزش و پرورش به حساب آید.

امروزه نظام سازمان ملل، به حمایت معتقدان به ارزش‌های تربیتی ورزش، برای همراه ساختن نهادهای ورزشی خصوصی و دولتی، به منظور ایجاد باور در نقش حیاتی ورزش در ارتقای سطح تحصیلات، بهبود سلامت بشریت، حفظ پیشرفت‌های انسانی و صلح پایدار نیازمند است. ادولف اوگی، مشاور ویژه‌ی دبیرکل سازمان ملل، در زمینه‌ی نقش ورزش در توسعه‌ی صلح جهانی می‌گوید: «حقیقتاً اگر ورزش را به عنوان بخشی ضروری و حیاتی از آموزش و پرورش محسوب کنیم، باید اذغان کنیم که امروزه آموزش در پهنه‌ی جغرافیای جهانی به طور ناقص اجرا می‌شود.» هم‌چنین او معتقد است (۲۰۰۵): «باید از موفقیت ورزش در تحصیل علم و برنامه‌های آموزشی بهره

بیماری‌ها از قبیل مالاریا .
 ۷ . تضمین حفظ محیط زیست .
 ۸ . ارتقای دوستی جهانی برای توسعه و پیشرفت .
 با کمک مدیر اجرایی یونیسف (unicef)، کارل بلامی^۲، گزارشی تحت عنوان «نقش ورزش در صلح» و با محتوای نیل به هدف‌های توسعه‌ی هزاره‌ی سوم، تنظیم و به اجلاس عمومی سازمان ملل ارائه شد .

مفهوم این گزارش عبارت بود از : طراحی و ابتکار بهتر در ورزش، مؤثرترین و کاربردی‌ترین ابزار نیل به پیشرفت و صلح است . در این گزارش پیشنهاد شد که :

۱ . ورزش باید با برنامه‌ی توسعه و پیشرفت ملل و دولت‌ها تلفیق شود .

۲ . از ورزش باید به عنوان وسیله‌ای برای نیل به هدف‌های هزاره‌ی سوم (MDGs) استفاده شود .

۳ . ورزش باید تا حد ممکن با برنامه‌های سازمان ملل ترکیب شود .

۴ . باید مشارکت و همکاری بین سازمان ملل و جهان ورزش به وجود آید .

۵ . حکومت‌ها باید سرمایه بیشتری به ترویج ورزش همگانی اختصاص دهند .

۶ . باید رسانه‌های گروهی با کمک یکدیگر و سازمان ملل، نقش ورزش را به عنوان وسیله‌ای برای تحقق پیشرفت در راستای تکامل و صلح ارتقا دهند .

اقدام دیگری که برای ارتقای نقش ورزش در پیشرفت انسان‌ها به عمل آمده است، تصویب

انسان‌های سالم، سرزنده و وارسته را می‌توان در سایه‌ی درس‌های مثبت ورزشی تربیت کرد .

توسعه‌ی فعالیت‌های ورزشی، بعد از پیشنهاد کوفی عنان^۱ در کنفرانس اقتصادی سال ۱۹۹۱، در زمره‌ی فعالیت‌های سازمان ملل قرار گرفت . در سال ۲۰۰۰ در نیویورک، رهبران ۱۸۹ کشور جهان بر «هدف‌های قابل حصول هزاره‌ی سوم»^۲ صحه گذاشتند . این هدف‌ها عبارت‌اند از :

- ۱ . کاهش فقر .
- ۲ . دستیابی به تحصیلات ابتدایی در سراسر جهان .
- ۳ . حمایت از زنان و برابری جنسیتی .
- ۴ . کاهش مرگ و میر کودکان .
- ۵ . بهبود سلامت مادران .
- ۶ . مبارزه با HIV (ایدز) و سایر

بتواند، با چالش‌های زندگی مقابله نماید .

یکی از هدف‌های پیشرفت در هزاره‌ی سوم آن است که همه‌ی ملت‌ها و دولت‌ها خود را به توسعه‌ی آموزش و پرورش ابتدایی متعهد بدانند . این هدف از جمله هدف‌های هشت‌گانه‌ای است که می‌باید در سال ۲۰۱۵ تحقق یابد . بدیهی است، ورزش در تحقق این هدف مهم نقش بسیار مهمی ایفا می‌کند .

ورزش، دانشگاه انسانیت و رادمردی است . در کنار ورزش می‌توان جهانی بهتر را پی‌ریزی کرد . با کمک نهادهای مردمی ورزشی، باشگاه‌ها و سازمان‌های دولتی، می‌توان از طریق ورزش نسلی برنده و پیروز را تربیت کرد . کافی است اعتقاد داشته باشیم،

قطع نامه ی ۵۸/۵ اجلاس عمومی سازمان ملل است. این قطع نامه بدون رأی گیری در جلسه علنی نشست حکام در سوم نوامبر سال ۲۰۰۳ مورد توافق قرار گرفت.

مصوبه ی ۵۸/۵، ورزش را وسیله ای برای ترویج تعلیم و تربیت، سلامتی، توسعه و صلح قلمداد می کند. اینک باید با بهترین استفاده از این قطع نامه، از جایگاه شایسته ی ورزش در جوامع اطمینان حاصل کنیم. طبق مفاد این مصوبه، دولت ها موظف اند نکات زیر را در نظر داشته باشند:

- حمایت از ترویج تربیت بدنی؛
 - حمایت از ورزشکاران جوان؛
 - توسعه ی مشارکت و همکاری با یکدیگر به وسیله ورزش.
- نمایندگی کشورهای نیز برای حمایت از تلاش های یونسکو، پیش نویس یک دستورالعمل بین المللی را علیه دوپینگ در ورزش ارائه کرد و سال ۲۰۰۵ را سال جهانی ورزش و تربیت بدنی^۱ نامید. سال ۲۰۰۵ در سراسر دنیا به عنوان سال جهانی ورزش و تربیت بدنی گرامی داشته شد. از این مناسبت به عنوان فرصتی برای بهره برداری از ورزش در نیل به اهداف اجتماعی و اقتصادی، و هم چنین به عنوان پنجره ای ایده آل برای حل مسائل و مشکلات اجتماعی، اقتصادی، محیط زیستی، سلامتی و تعلیم و تربیتی استفاده شد. سران دولت ها تأیید کردند، ورزش می تواند باعث پرورش صلح و توسعه شود و فضایی پر از درک، شعور، صبر و تحمل به وجود آورد.

ادولف اوگی معتقد است:

«ورزش برای من بهترین مدرسه ی زندگی محسوب می شود.» ورزش به ما مهارت ها و ارزش های ضروری زندگی در جامعه را آموزش می دهد. جوانان با ورزش می آموزند که:

- چگونه به موفقیت برسند.
 - چگونه بر شکست غلبه کنند.
 - اعضای یک تیم باشند و اطمینان سایر اعضای گروه را به دست آورند.
 - به حریفان و هم چنین قوانین احترام بگذارند.
 - بدون رقیب هیچ بازی و مسابقه ای وجود نخواهد داشت.
 - برای کسب نتیجه ی خوب، انجام تمرینات منظم ضروری است.
 - توانایی ها و محدودیت های خویش را بشناسند.
- درس های مثبت و ارزش های ورزش برای زندگی ضروری است. ما باید اطمینان حاصل کنیم که این ارزش های مثبت حفظ و نگه داری می شوند. هم چنین ورزشکاران اسوه و الگوی نسل های آینده خواهند بود. ما بارها شاهد تأثیر ورزش در برقراری صلح در نقاط مختلف دنیا بوده ایم. مثال های زیادی در این خصوص که چگونه ورزش به توسعه ی صلح و آرامش خدمت کرده است، وجود دارد. درحقیقت بیش از ۱۵۰ پروژه ی مرتبط با ورزش، توسعه و صلح در سطح جهانی شناسایی شده اند که مطمئن هستیم، تعداد آن ها بیش از این است.

دوست داران صلح به دنبال فرصت های جدیدی در ورزش برای ایجاد صلح و توسعه در مناطقی که جنگ و فقر وجود دارد، هستند.

می توان مثال هایی از چگونگی تأثیر ورزش در توسعه و صلح ارائه کرد. برزیل و کلمبیا از ورزش به عنوان وسیله ای برای توسعه و صلح فعال بهره می گیرند.

در برزیل ورزش ابزاری است برای مبارزه با فقر و جنایت، در میان نسل جوان. دولت برزیل براساس برنامه ای ویژه به نام «سگاندو تمپو»^۵ سعی در جذب دختران و پسران به ورزش دارد تا آن ها را از خیابان ها، یعنی جایی که آن ها طعمه ی قاچاقچیان، خلافکاران و منافیان عفت می شوند، دور نگه دارد. سگاندو تمپو، علاوه بر فعالیت های ورزشی هر روز عصر، صبح ها نیز برای کودکان خیابانی در کنار آموزش های ورزشی، یک وعده غذا تدارک دیده است. این برنامه که تقریباً از سال ۲۰۰۴ شروع شده، تاکنون بیش از دو میلیون نفر را تحت پوشش قرار داده است.

در کشور کلمبیا نیز همانند برزیل از ورزش برای جذب دختران و پسران به فعالیت های ورزشی و دور کردن آن ها از خیابان های پر مسئله به خوبی استفاده شده است. در این کشور، «مؤسسه ی ملی تفریح و ورزش»^۶، مربیان حرفه ای را برای آموزش مهارت های ورزشی به کودکان، در فقیرترین مناطق «مدلین»^۷، استخدام کرده است. در این برنامه، کودکان علاوه بر شرکت در فعالیت های ورزشی، تحت مراقبت های بهداشتی متخصصان تغذیه و سایر مراقبت های اضطراری مورد نیاز قرار می گیرند. در مناطقی که این برنامه اجرا می شود، آمار جرم و جنایت به میزان قابل ملاحظه ای کاهش یافته و پیشرفت های اقتصادی

ورزش به واسطه‌ی ظرفیت جهانی آن، راه میان‌بر توسعه‌ی انسانی است و می‌تواند به ارزش‌های مثبتی که در جهت توسعه‌ی جهانی، گسترش کار جمعی و نزدیکی جوامع به یکدیگر به کار گرفته می‌شوند، اضافه شود.

کردن ورزش به اردوگاه‌ها و چادرهای مهاجران دارد. بعد از سه سال اجرای برنامه، مهاجران قادر خواهند بود فعالیت‌های ورزشی را خود برنامه‌ریزی، اجرا و هدایت کنند. سازمان غیردولتی «Right to Play» با همکاری «مرکز رسانه‌ای برای صلح»، در حال گسترش کلاس‌های عمومی ورزشی برای دختران و پسران فلسطینی هستند. این سازمان پروژه‌ی کلاس‌های مربیگری ورزشی را نیز برای پناهندگان جوان در رام‌اله^{۱۱} و جریکو^{۱۲}، آغاز کرده است.

پدیدار شده است. در نظام سازمان ملل، «کمیسون عالی پناهندگان»^۹ اعلام داشته است که ورزش کمک‌های فراوانی به التیام یافتن جراحات مادی و معنوی پناهندگان می‌کند. برای مثال، ورزش در اوگاندا^{۱۰} و کنیا^{۱۱} به پناهندگان سومالیایی، رواندایی، سودانی و مناطق دیگر کمک می‌کند تا اوقات خوشی را در کنار یکدیگر بگذرانند و با یکدیگر ارتباط داشته باشند؛ حتی اگر به زبان مشترک سخن نگویند. زبان مشترک ورزش اجازه می‌دهد که با توجه به ارتباط با یکدیگر، در محیط‌های منزوی چادرهای محل اسکان خویش سالم و فعال بمانند و به بزرگ سالان کمک کنند. به علاوه، با آموزش مهارت‌های ورزشی، اعتماد به نفس خویش را بازیابند.

این‌ها نمونه‌های کوچکی است که نشان می‌دهد، سازمان ملل، سازمان‌های غیردولتی و ملت‌ها چگونه برای نیل به اهدافشان از ورزش استفاده می‌کنند. در آینده ممکن است، موارد بی‌شماری از این دست به وقوع بپیوندند. برای نیل به هدف توسعه‌ی پایدار از طریق ورزش، ما باید با نیازهای مردمی که می‌خواهیم به آن‌ها کمک کنیم، آشنا باشیم.

کمیسون عالی پناهندگان سازمان ملل با همکاری سازمان‌های غیردولتی (NGOs) سعی در وارد

پی‌نویس

1. Kofi Annan
2. Millennium Development Goals (MDGs)
3. Ms. Carol Bellamy
4. International Year for Sport and Physical Education (IYSPE, 2005)
5. Segundo Tempo
6. The National Sport and Recreation Institute (INDER)
7. Medellin
8. United Nation High Commissioner for Refugees (UNHCR)
9. Uganda
10. Kenya
11. Ramallah
12. Jericho

منابع

1. Adolf Ogi, Sport Development and Peace, ICHPER-SD 2nd Middle East Region Congress, Tehran, 2003.
2. Siri Aas Rustad, Sport as a tool in Peace Building, 2004.
3. Adolf Ogi, ISCA Word Congress on Sport for All, Denmark, May 2003.
4. Adolf Ogi, Sport for Development and Peace, Romania, May 2004.
5. Adolf Ogi, Harnessing the Power of Sport for Development and peace, Right to Play Athens Roundtable Forum, Athens, August 2004.
6. Adolf Ogi, Word Congress on Doping in Sport Copenhagen, March 2003.
7. www, un, org/themes/sport